TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

9. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Konular	Kazanımlar	1. Sınav		
			İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
				1. Senaryo	2. Senaryo
GİRİŞ	**OKUMA** **1. Edebiyat nedir?** - Edebiyat kelimesinin kökeni, terim anlamı ve farklı sanatçıların edebiyat tanımları üzerinde durulur. **2. Edebiyatın bilimle ve güzel sanatlarla ilişkisi** - Edebiyat, bilim ve güzel sanatlar arasındaki etkileşim üzerinde durulur, bunların birbirlerine kaynaklık ettikleri örneklerle açıklanır. **3. Metinlerin sınıflandırılması** - Edebî ve öğretici metinlerin özellikleri üzerinde durulur, sınıflandırmadaki ölçütler açıklanır. - Metin türlerinin adları verilir ancak bunlarla ilgili ayrıntıya girilmez. **Dil Bilgisi Konuları:** - Standart dil, ağız, şive, lehçe ile argo, jargon kavramları üzerinde durulur.	**OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI** "Giriş" üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2. madde)	3		2
	YAZMA - "Niçin Yazıyoruz?", "Nasıl Yazmalıyız?" soruları çerçevesinde öğrencilerin serbest metinler yazmaları sağlanır. - Farklı yazarların yazma gerekçeleri ve biçimleri üzerinde durularak öğrencilerin yazmanın doğası üzerinde düşünmeleri sağlanır. **SÖZLÜ İLETİŞİM** - İletişim ve ögeleri açıklanır, bunların işlevleri üzerinde durulur.	**YAZMA KAZANIMLARI / SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI** "Giriş" üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2 .madde)	*	1	1

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

HİKÂYE	**OKUMA** **1. Cumhuriyet Dönemi'nden bir olay hikâyesi** - Hikâyenin tanımı ve unsurları (kişiler, olay örgüsü, mekân, zaman, çatışma, konu, anlatıcı ve bakış açısı) hakkında incelenen metinlerle ilişki kurularak bilgi verilir. **2. Cumhuriyet Dönemi'nden bir durum hikâyesi** - Olay hikâyesi (Maupassant tarzı) ile durum (Çehov tarzı) hikâyesinin farkları incelenen metinler üzerinden verilir. - Öğrencilerin incelenen metinleri Maupassant ve Çehov tarzlarından seçilmiş birer hikâye ile karşılaştırmaları sağlanır. **Dil Bilgisi Konuları:** - Metindeki isimleri bulma ve işlevlerini belirleme - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.	**OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI**			
		A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.	1		
		A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.	1		
		A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.	1		
		A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.			
		A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.	1		
		A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.	1		1
		A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.			
		A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.	1		
		A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.	1		
		A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.	1		
		A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.	1		
		A.2.13. Metni yorumlar.	1		
		A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.			
		A.2.16. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Kazanım açıklamaları için bkz. EK 2)	3	1	1
	YAZMA - Özelliklerine uygun hikâye yazma çalışmaları yapmaları sağlanır. - Hikâye yazma çalışmaları dışında, incelenen metinlerden edinilen düşünce ve izlenimleri konu alan farklı türlerde yazma çalışmaları yaptırılabilir. **SÖZLÜ İLETİŞİM** - Sunu hazırlamanın temel ilkeleri açıklanır. - Öğrencilerin, Türk edebiyatındaki durum ve olay hikâyeciliği ile ilgili bir sunum yapmaları sağlanır.	**YAZMA KAZANIMLARI** B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 5 **SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI** C.1.1-C.1.17 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 6 C.2.1-C.2.8 kazanım ve açıklamaları için bkz. EK 6	*	1	

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

ŞİİR	**OKUMA** **1. Cumhuriyet Dönemi'nden hece ölçüsüyle yazılan iki şiir örneği** - Nazım birimi, nazım biçimi, nazım türü, söyleyici, durak, ölçü, kafiye, redif, nakarat, mahlas, tapşırma kavramları kısaca açıklanır. - Kazanım çerçevesinde söz sanatları kısaca açıklanır.	**OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI**			
		A.1.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.	1		
		A.1.2. Şiirin temasını belirler.			
		A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.	1		1
		A.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.	1		
		A.1.5 Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.	1	1	
		A.1.6. Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.			
		A.1.7. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.			
		A.1.9. Şiiri yorumlar.			
		A.1.10. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi değerlendirir.			
		A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.			
		A.1.13. Metinler arası karşılaştırmalar yapar. (Kazanım açıklamaları için bkz. EK 1)			

• İl/İlçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
* Yapılacak olan çoktan seçmeli ortak sınavların kapsamında yazma ve sözlü iletişim becerisi yer almadığından bu kazanımlarla ilgili soru sayısı belirtilmemiştir. Sözlü iletişim becerisine yönelik uygulama sınavları MEB Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği uyarınca eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından hazırlanacak ve uygulanacaktır.
• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir. Okul genelinde yapılacak ortak sınavlarda, okuma ve yazma becerisine yönelik sorular hazırlanıp uygunacaktır.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

EK 1

A) OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME)

1. ŞİİR

A.1.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.1.2. Şiirin temasını belirler.

Tematik bütünlüğü olmayan şiirlerde (genellikle gazel, koşma vb.) birden çok temanın bir arada bulunabileceği göz önünde tutulmalıdır. Bu durum aynı zamanda türün/dönemin/anlayışın bir özelliğini gösterebilir.

A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.

a. Şiirde ahenk unsurları (ölçü, kafiye, redif, nakarat; ses, kelime ve kelime grubu tekrarı, ses akışı vb.) üzerinde durulur.

b. Hece ölçüsünde hece sayısı eşitliğinin, aruz ölçüsünde hecelerin açık-kapalı (uzun-kısa) oluşunun esas alındığı üzerinde durulur. Ancak aruz kalıplarına ve şiirde aruz ölçüsünü buldurmaya yönelik çalışmalara yer verilmez.

c. Şiirin ahenk ve şekil özelliklerinin -varsa- içerikle ilişkisi üzerinde durulur. Bazı şiirlerde ölçü ve kafiye seçimi, kelimelerin düzenlenişi, dizelerin uzunluğu-kısalığı vb. aracılığıyla içeriğin görsel olarak şiirin şekline yansıtıldığı ve/veya ahenk özelliklerinin içerikle bağlantılı olduğu belirtilir.

A.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.

a. Şiirin nazım biçimi belirlenirken nazım birimi, kafiye düzeni, ölçü gibi şekil özelliklerinin; nazım türü belirlenirken içeriğin (konu, tema vb.) esas alındığı vurgulanır.

b. Divan, halk ve dünya şiirinden gelen biçim ve türler ile şaire özgü yenilikler, buluşlar ve - varsa- bunların geleneksel biçim ve türlerle ilişkisi ele alınır.

c. Metne/döneme göre konu bakımından lirik, epik, pastoral, satirik, didaktik şiir türlerine değinilir.

A.1.5. Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.

a. 9. sınıfta şiirde öne çıkan, dikkat çeken ve/veya yaygın olarak bilinen edebî sanatlar (teşbih, istiare, mecazımürsel, teşhis ve intak, tenasüp, tezat, telmih, hüsnütalil, tecahüliarif, kinaye, tevriye, tariz, irsalimesel, mübalağa) ele alınır.

b. Şiirdeki bütün edebî sanatların tespiti yoluna gidilmez.

c. 10, 11 ve 12. sınıflarda şiirde öne çıkan edebî sanatları buldurmaya yönelik çalışma yapılması sağlanır.

A.1.6. Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.

a. Şiirde konuşanın şair değil şiirde konuşan kurgusal kişilik/varlık olduğu, söyleyicinin şiirin içeriğine ve aksettirdiği ruh durumuna göre karakter ve “ses” kazandığı, bu durumun şiiri okuma tonuna/tarzına, şiirin anlamına etkide bulunduğu ve okuma faaliyetinde okuyucunun bu söyleyiciyle özdeşleştiği vurgulanır.

b. Söyleyicinin genel okuyucuya, bir kişi, grup veya varlığa seslenme durumuna göre muhatabı belirlenir.

A.1.7. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.

a. Şiirde şiirin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya şiirin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi üzerinde durulur.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

A.1.8. Şiirde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

a. Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

b. Şiirin, bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk vb. açısından değerlendirilmesi ve/veya şiirde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışı; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

c. Şiirin aynı, benzer veya farklı anlayıştaki şiirlerle karşılaştırılması sağlanır.

A.1.9. Şiiri yorumlar.

Şiirdeki açık ve örtük iletileri; şiirle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

A.1.10. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

a. Bu kazanım ele alınırken şiirin, şairin hayatı ve görüşleriyle ilişkisi üzerinde durulur.
b. Şiirin şairin ünlü eserlerinden biri olması, şairin tanınmasına katkısı, şiirin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur (Örnekler: Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar Şairi", "İstiklâl Marşı"nın millî marş, Mehmet Âkif'in ise bu vesileyle "millî şair" olarak anılması; Vesilet'ün Necat'ın mevlit türünün sembol eseri olup halk arasında bir geleneğe vesile olması). Bu hususların metne ve şaire göre farklılık göstereceği belirtilir.

A.1.11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

A.1.13. Metinler arası karşılaştırmalar yapar.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

EK 2

2. ÖYKÜLEYİCİ (ANLATMAYA BAĞLI) EDEBÎ METİNLER (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)

A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.

Metindeki temel çatışmayı/karşılaşmayı ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaları/karşılaşmaları/karşıtlıkları belirlenmesi sağlanır.

A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.

Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özellikleri, toplumsal statüleri, -varsa- tarihsel/gerçek kişilikleri veya bu kişiliklerle ilişkileri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.

A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.

b. Metnin kurgu zamanı ile -varsa- içeriğin bir tarihsel zamanla/dönemle ilişkisine değinilir. Örneğin romancı veya hikâyecinin olayları hangi zaman dilimleri içinde kurguladığı (günün bir saati, aylar, yıllar, geri dönüş ve ileri gidişler vb.) kurgu zamanını, olayların/konunun Sultan II. Abdülhamit döneminde geçmesi ise tarihsel zaman/dönem ilişkisini ortaya koyar.

A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde anlatıcının özellikleri ile hâkim, kahraman ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir.

b. Seçilen bakış açısının anlatımı nasıl etkilediğine dikkat çekilir. Anlatıcının yönlendirme yapıp yapmadığı, olayları yorumlayıp yorumlamadığı, yazarın düşünce veya kişiliğiyle örtüşen bir yansıtıcı olup olmadığı, taraflı davranıp davranmadığı gibi hususlar değerlendirilir.

c. Bir metinde birden fazla anlatıcı ve bakış açısı bulunabileceği, anlatıcının değişmesine göre bakış açısının da değişebileceği vurgulanır.

A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme, betimleme vb.) tespit edilir. Anlatım teknikleri ise (gösterme, tahkiye etme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışı, pastiş, parodi, ironi vb.) 9. sınıfta verilir. Anlatım tekniklerinin tespiti ilgili metinler üzerinde yapılır.

A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

Metinde yazara özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenir (Cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, anlatım teknikleri, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.).

A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.

a. Metinde, metnin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya metnin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi incelenir.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

a. Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

b. Metnin; bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışın; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

c. Metnin aynı, benzer, farklı veya karşıt anlayıştaki metinlerle karşılaştırılması sağlanır.

A.2.13. Metni yorumlar.

Metindeki açık ve örtük iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ilgili kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

a. Metnin yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur. Bu hususların metne ve yazara göre farklılık göstereceği vurgulanır.

b. Yazarın diğer önemli eserlerinden bahsedilir. Metnin ve/veya yazarın aynı türdeki diğer metinlerinin -varsa- sinema ve tiyatroya yapılan uyarlamalarından ve bunun yankılarından/etkilerinden bahsedilebilir.

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Masal/fabl hariç türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

EK 5

B) YAZMA

B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

a. "Ünite, Süre ve İçerikleri "tablosunda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.

b. İşlenen metinden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.

B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.

B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.

a. Konuyla ilgili okuma ve araştırma yaptırılır.

b. Yazısında kullanacağı bilgi, gözlem, düşünce, duygu, izlenim ve deneyimleriyle ilgili notlar çıkarması ve görsel, işitsel dokümanlar bulması veya hazırlaması sağlanır.

c. Araştırma, kaynaklara ulaşma, Genel Ağ'ı doğru ve etkin kullanma, not alma ve özetleme teknikleri üzerinde durulur.

ç. Kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları belirtilir.

d. Konuyu sınırlamanın önemine değinilir.

B.4. Yazacağı metni planlar.

B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.

a. Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlemelere, giriş-gelişme-sonuç/serim- düğüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.

b. Başlığı belirlemesi ve gerekirse alt başlık/bölüm başlığı ve epigraf kullanması sağlanır.

c. Araştırmaya ve ispatlamaya dayalı metinlerde kaynak ve dipnot gösterme şekline karar vermesi sağlanır.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

a. Türle ilgili okuma kazanımlarında ifade edilen anlatım teknikleri, anlatım biçimleri/türleri ve düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanlarını kullanması sağlanır.

b. Şiirde ahenk unsurlarını, imge ve söz sanatlarını kullanması sağlanır.

c. Metnin türüne göre terim, kavram, deyim, atasözü, ağız özellikleri kullanır.

B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.

İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık gibi özellikler taşıması gerektiği hatırlatılır.

B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

Bir yazıda basit, birleşik, sıralı, bağlı, eksiltili, devrik, kurallı cümle; isim cümlesi ve fiil cümlesi şeklinde farklı cümle yapıları/türlerinin kullanılmasının metne katkısı vurgulanır.

B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.

Metnin türüne göre resim, fotoğraf, grafik, çizim, veri tabloları, ses ve görüntü kayıtları vb. unsurları, metni tamamlayıcı ve/veya destekleyici unsurlar olarak kullanır.

B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.

a. Dil bilgisi, yazım ve noktalama bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

b. Açıklık, duruluk, akıcılık, yalınlık ve kelime tercihleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

c. Birimler, paragraflar, bölümler, olay örgüsü/kurgu ve başlık gibi yapı ve şekil unsurları arasındaki anlam bağlantıları, tutarlılık, denge ve akış bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

ç. Metnin içeriğini ve üslubunu/anlatımını tür özellikleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

d. Yazısının okunaklılığını ve sayfa düzenini gözden geçirmesi sağlanır.

B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.

Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki, ahlaki ve mesleki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.

a. Yüksek sesle okuma, panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama, yarışmalara katılma gibi yollarla yazılan metinlerin paylaşılması sağlanır.

b. Eleştirilere açık olma, gerekirse metin çerçevesinde eleştirilerin cevaplanması sağlanır.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

EK 6

C) SÖZLÜ İLETİŞİM

1. KONUŞMA

C.1.1. İletişim sürecini oluşturan ögeleri ve iletişimde dilin önemini belirler.

a. Bu kazanım sadece 9.sınıfta işlenecektir.

b. İletişimin tanımı ve ögeleri (gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod, bağlam) örneklerle açıklanır.

C.1.2. Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirler.

C.1.3. Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.

C.1.4. Konuşma metnini planlar.

C.1.5. Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.

C.1.6. Konuşmasında yararlanacağı görsel ve işitsel araçları hazırlar.

C.1.7. Konuşmasına uygun sunu hazırlar.

Yazılı, görsel ve işitsel unsurların, sunuda doğru ve işlevsel olarak kullanımının önemi ve nasıl gerçekleştirileceği açıklanır.

C.1.8. Konuşma provası yapar.

Konuşma öncesinde konuşma yapılacak yerin, kullanılacak araçların, konuşma içeriği ve süresinin kontrol edilmesinin önemi vurgulanır.

C.1.9. Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.

a. Konuşmacının sesleri ve heceleri birbirine karıştırmadan, yutmadan, tam ve doğru çıkarması, kelime ve cümle vurgusuna dikkat etmesi; ses tonunu amacına, ortama, içeriğe ve hedef kitleye uygun olarak ayarlaması gerektiği vurgulanır.

b. Konuşurken nefes almak için sözün anlamına uygun duraklamalar yapılmasının önemi belirtilir.

C.1.10. Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.

Konuşma sırasında “hım, eee, ııı” gibi sesleri veya “işte, hani, yani, şey, mesela, atıyorum” vb. kelimeleri gereksiz yere ve dinleyiciyi rahatsız edecek düzeyde kullanmaktan kaçınılması gerektiği vurgulanır.

C.1.11. Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.

Konuşmacının içeriğe ve hitap ettiği kitleye uygun jest ve mimikler kullanmasının, dinleyici ile göz teması kurmasının, heyecanını kontrol etmesinin, dış görünümünü ve kıyafetini konuşma yapacağı ortama göre ayarlamasının önemi vurgulanır.

C.1.12. Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.

Konuşmaya etkili bir başlangıç yapmak için içeriğe uygun soru sorma, şiir okuma; bir fıkra, hikâye, anı anlatma gibi tekniklere başvurulabileceği vurgulanır.

C.1.13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirilebileceği vurgulanır.

C.1.14. Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.

Konuşmacının önemli noktaları vurgulamak ve dinleyicilerin ilgisini canlı tutmak için çeşitli geçiş ifadelerini (bundan dolayı, özellikle, kısacası vb.) kullanabileceğine dikkat çekilir.

C.1.15. Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.

Konuşmanın genel iletisinin, konuşmanın sonunda da vurgulanmasının önemi açıklanır.

C.1.16. Konuşmasında süreyi verimli kullanır.

C.1.17. Konuşmasında teknolojik araçları etkili biçimde kullanır.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

2. DİNLEME

C.2.1. Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.

Not alarak dinleme, empati kurarak dinleme, seçici dinleme, eleştirel dinleme vb. tekniklerin kullanılabileceği vurgulanır.

C.2.2. Dinlediği konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit eder.

C.2.3. Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.

Dinlediği konuşmadaki temel kavramların ve ayrıntıların belirlenmesi sağlanır.

C.2.4. Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük iletileri belirler.

C.2.5. Dinlediklerini özetler.

C.2.6. Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.

C.2.7. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.

Konuşma; konu akışındaki uyum, olaylar, bilgiler ve düşünceler arasındaki tutarlılık açısından değerlendirilir.

C.2.8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
2 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 2 ve 4. sorular*
2 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 1 ve 3. sorular*

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: "Niçin Yazıyoruz? ", "Nasıl Yazmalıyız?" soruları çerçevesinde öğrencilerin serbest metinler yazmaları sağlanır.

1. "Niçin yazıyoruz?" **sorusunu anlam bütünlüğü olan ve en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazarak cevaplayınız. Yazdığınız paragrafın yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu, değerlendirmeye dâhil edilecektir.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

2. Saçları dökülmüştü. Yerlerini terk etmekte direnen birkaç tel de iyice gümüşlenmişti. Sol yanağının burnuna yakın bölümünde, kıpkırmızı bir ben vardı. Çay tarlalarının kilim kilim yayıldığı gözlerinde acıların tortulaştığı bir su uyuyordu. Hüzün imbiklerinden damıtılan Karadeniz'in yeşillikleri, sapsarı yağmurlar sonrası...

Aşağıdaki isim türlerine parçada geçen birer örnek yazınız.

Tekil : .....

Çoğul : .....

Cins : .....

Özel : .....

Somut: .....

Soyut : .....

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

SENARYO 1

Kazanım: B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat edererk yazar.

3. Durum hikâyesinin yapı, dil ve anlatım özelliklerini dikkate alarak "yardımseverlik" **temalı kısa bir hikâye kesiti yazınız.**

Kazanım: A.1.5. Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.

4. Aşağıdaki dizede kullanılan "benzetme" **sanatının tüm ögelerini dize üzerinde gösteriniz.**

İki yanımdan aksın, bir sel gibi fenerler.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular*
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 1. soru*

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

SENARYO 2

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: "Niçin Yazıyoruz?", "Nasıl Yazmalıyız?" soruları çerçevesinde öğrencilerin serbest metinler yazmaları sağlanır.

1. "Nasıl yazmalıyız?" **sorusunu anlam bütünlüğü olan ve en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazarak cevaplayınız.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: Metinlerin sınıflandırılması

2. Edebî metinlerin özelliklerinden ikisini yazınız.

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

1. SINAV

SENARYO 2

GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: Standart dil, ağız, şive, lehçe ile argo, jargon kavramları üzerinde durulur.

3. Aşağıda verilen tanımların hangi kavramlara ait olduğunu verilen boşluklara yazınız.

Bir dilin bir ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimidir.

……

Bir dilin, yazılı kaynaklarla izlenebilen tarihî gelişimi içinde ayrılmış kollarıdır.

……

Kazanım: A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

4. Alaca karanlıktı. Sık çamların birbirine giren dalları, ortalığı büsbütün karartıyordu. Keçi yolunu örten kuru çam yaprakları ıslak, kaygandı. İnce, serin buğulu bir sis içinde yürüyorlardı. Ahmet, biraz arkasında kalan babasının kuru çam yaprakları üzerinde kayan çarıklarının çıkardığı sesi duydu.

Bu parçanın aşağıdaki yapı unsurlarını belirleyerek yazınız.

Şahıs kadrosu: ……

Zaman : ……

Mekân : ……

1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

SENARYO 2

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

5. Saçları dökülmüştü. Yerlerini terk etmekte direnen birkaç tel de iyice gümüşlenmişti. Sol yanağının burnuna yakın bölümünde, kıpkırmızı bir ben vardı. Çay tarlalarının kilim kilim yayıldığı gözlerinde acıların tortulaştığı bir su uyuyordu. Hüzün imbiklerinden damıtılan Karadeniz'in yeşillikleri, sapsarı yağmurlar sonrası...

Aşağıdaki isim türlerine parçada geçen birer örnek yazınız.

Tekil : .....

Çoğul: .....

Cins : .....

Özel : .....

Kazanım: A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.

6. Gümüş bir dumanla kapandı her yer,
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı;
Sürüler, çemenler, sarı çiçekler
Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı!

Bu dizelerin,

Nazım birimini : .....

Dizilişine göre uyak şemasını: .....

yazınız.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 2023-2024 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net